

УДК 378.147.091.33-027.22]:373.2.011.3-051

DOI <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2026.2.2>

А. О. БУБІН

*кандидат педагогічних наук, викладачка кафедри теорії та методики дошкільної освіти,
Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний інститут» Волинської обласної ради,
м. Луцьк, Україна*

Електронна пошта: abubin@lpc.ukr.education

<http://orcid.org/0000-0002-7670-1263>

С. І. БОЯРЧУК

*викладач кафедри теорії та методики дошкільної освіти,
Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний інститут» Волинської обласної ради,
м. Луцьк, Україна*

Електронна пошта: sboyarchuk@lpc.ukr.education

<https://orcid.org/0000-0001-9109-8207>

Є. А. ДУРМАНЕНКО

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти,
Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний інститут» Волинської обласної ради,
м. Луцьк, Україна*

Електронна пошта: ariewg60@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-1993-5028>

А. М. ЦИПЛЮК

*кандидат педагогічних наук,
викладач кафедри теорії та методики дошкільної освіти,
Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний інститут» Волинської обласної ради,
м. Луцьк, Україна*

Електронна пошта: atsyplyuk@lpc.ukr.education

<https://orcid.org/0000-0002-1307-8005>

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА У СИСТЕМІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ

Практична підготовка майбутніх педагогічних працівників є не лише етапом перевірки отриманих у закладі вищої освіти фахових знань, а й сприятливим середовищем для формування педагогічної професійної компетентності сучасного вихователя закладу дошкільної освіти. Звідси очевидною є актуальність проблеми пошуку змісту, форм і методів організації педагогічної практики спеціальності Дошкільна освіта.

Метою статті є уточнення змісту практичної підготовки здобувачів освіти спеціальності Дошкільна освіта та визначення її аналіз особливостей організації педагогічної практики в Комунальному закладі вищої освіти «Луцький педагогічний інститут» Волинської обласної ради.

Практична підготовка майбутніх фахівців розглядається як системно-організований процес, що має на меті реалізацію знань, умінь, цінностей і професійних орієнтирів у реальних умовах ЗДО.

Аналізується структура, зміст та проблеми реалізації практики, розкривається її роль у формуванні професійної готовності здобувачів освіти спеціальності Дошкільна освіта.

У статті висвітлюються особливості практичної підготовки майбутніх педагогів дошкільної освіти в контексті сучасних викликів, вимог Нової української школи та компетентнісного підходу. Акцентовано увагу на наступності і ускладненні завдань педагогічної практики; інтегративному підході, реальній педагогічній взаємодії з дітьми, наставництві як професійному супроводі та рефлексивності.

Подальшого дослідження потребує розробка інструментарію діагностування стану готовності майбутніх вихователів до практичної діяльності в сучасному ЗДО.

Ключові слова: професійна підготовка, педагогічна практика, компетентність, ЗДО, вихователь, інтеграція, рефлексія.

Поставлення проблеми. У добу трансформаційних змін в освіті підготовка майбутнього вихователя набуває нового змісту. Сучасний педагог дошкільної освіти має бути не лише носієм знань, а й активним учасником освітнього середовища, здатним організувати розвивальну, інклюзивну та особистісно орієнтовану взаємодію з дітьми. Важливою складовою формування таких фахівців є практична підготовка, яка перетворюється з допоміжного етапу навчання на центральну ланку професійного становлення.

У системі педагогічної освіти практика є не лише етапом перевірки отриманих у закладі вищої освіти фахових знань, а й середовищем для формування педагогічної ідентичності сучасного вихователя закладу дошкільної освіти. Звідси очевидною є *актуальність і своєчасність* проблеми дослідження різних аспектів організації та реалізації практичної підготовки здобувачів освіти спеціальності Дошкільна освіта.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти, як свідчить аналіз психолого-педагогічної літератури, є достатньо вивченою. Так, зокрема питання якості формування готовності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до успішної професійної діяльності досліджують Г. Беленька, А. Богуш, Н. Гавриш та інші. Своєю чергою, вчені М. Машовець, Н. Голота, А. Карнаухова детально аналізують сучасну модель педагогічної практики майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти та вчителів початкових класів у Педагогічному інституті Київського університету імені Бориса Грінченка. Зокрема, автори наголошують, що практична підготовка майбутніх педагогів «ґрунтується на принципах компетентнісного підходу; взаємодії і партнерства викладачів, студентів і практиків, які виступають наставниками молоді на базі освітніх закладів» [Машовець, Голота, Карнаухова].

Аналізуючи підготовку майбутніх фахівців дошкільної освіти на засадах компетентнісного підходу, І. Коновальчук наголошує на єдності теорії та практики як основи форму-

вання професійно педагогічної компетентності сучасного вихователя. Г. Ватаманюк, досліджуючи змістовий та процесуальний аспекти практичної підготовки майбутніх вихователів, акцентує увагу на необхідності «широкої методичної підтримки студентів у професійному становленні, діяльнісного підходу до організації практичної підготовки, розвивальної спрямованості та результативності..» [Ватаманюк]. М. Ярославцева М. та С.Пехарєва визначили провідні методи і форми підготовки майбутніх вихователів дітей дошкільного віку до професійної самореалізації, в тому числі й їх практичної підготовки.

Н. Кривошея на основі теоретичного аналізу праць сучасних науковців дослідила особливості професійної підготовки майбутніх вихователів до співпраці з родиною вихованців [Кривошея]. На визначенні специфіки практичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах дистанційного навчання зупинилась М. Чернявська [Чернявська].

Отже, з аналізу останніх публікацій можна зробити висновок, що обрана нами проблема дослідження цікавить дослідників і є чималі науково-методичні доробки як учених, так і педагогів – практиків. Однак, недостатньо, на нашу думку, визначені та проаналізовані особливості організації педагогічної практики майбутніх вихователів сучасного закладу дошкільної освіти. Тому **метою статті** є уточнення змісту практичної підготовки здобувачів освіти спеціальності Дошкільна освіта та визначення й аналіз особливостей організації педагогічної практики в Комунальному закладі вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради. Для досягнення визначеної мети вирішено такі завдання: 1) конкретизувати зміст практичної підготовки здобувачів вищої освіти ОПП Дошкільна освіта; 2) проаналізувати особливості організації педагогічної практики майбутніх вихователів у коледжі; 3) окреслити основні проблеми та шляхи їх вирішення в контексті реалізації інноваційних аспектів практичної підготовки. **Методи дослідження:** аналіз, синтез, узагальнення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Педагогічна практика, на думку Г. Ватаманюк, слугує показником того, «наскільки глибоко й усвідомлено здобувачі освіти засвоїли теоретичні основи загальної і дитячої психології, педагогіки загальної і дошкільної, фахових методик, оволоділи практичними вміннями й навичками в умовах аудиторного та самостійного навчання» [Ватаманюк]. Науковиця зазначає, що «практична підготовка майбутніх вихователів – це спосіб поглиблення набутих теоретичних знань й оволодіння та вдосконалення практичними вміннями і навичками, що є передумовою формування у них таких основних професійних якостей як переконання і педагогічна спрямованість на роботу з дітьми дошкільного віку» [Ватаманюк]. У цьому ж контексті вчена розглядає функції практичної підготовки здобувачів освіти спеціальності Дошкільна освіта: адаптаційну, освітню, виховну, дослідну, розвивальну, проєктувальну, комунікативну, рефлексивну, інтегральну [Ватаманюк].

З аналізу різних наукових джерел можна стверджувати, що на сьогодні практична підготовка майбутніх фахівців розглядається як системно-організований процес, який має на меті практичну реалізацію знань, умінь, цінностей і професійних орієнтирів у реальних умовах ЗДО. Її зміст охоплює: ознайомлення з особливостями освітнього процесу; асистування та спостереження за діяльністю педагога; планування та проведення занять і різних освітніх, розвивальних і соціалізаційних заходів; взаємодію з дітьми, батьками, колективом; ведення педагогічної документації; самоаналіз діяльності через рефлексію тощо [Ferencová].

Вчені наголошують на тому, що практична підготовка має забезпечити: готовність здобувачів освіти до проєктування освітнього процесу в ЗДО; формування навичок ефективної комунікації з дітьми, батьками, колегами; формування вміння створювати безпечне розвивальне середовище; здатність діагностувати розвиток дитини та обирати відповідні методики; розвиток професійного мислення, зокрема інноваційного, інтегративного, критичного [Ватаманюк; Коновальчук; Машовець].

На нашу думку, практична підготовка майбутніх вихователів у ЗВО є цілісною системою

освітніх заходів (формальної і неформальної освіти), орієнтованою на формування професійної компетентності майбутнього вихователя як його інтегративної здатності досягати освітніх цілей і вирішувати різної складності освітні завдання. Саме під час проходження педагогічної практики формується комплексна професійна компетентність, що включає: інтеграцію знань із психолого-педагогічних і методичних фахових освітніх компонентів і вибіркового навчальних дисциплін, здатність до критичного аналізу ситуацій у ЗДО; мультидисциплінарний підхід до організації освітнього середовища; інноваційність у виборі методів і засобів освітньої та дозвілєвої діяльності дітей та ін..

Педагогічна практика, як зауважують учені, формує в майбутніх вихователів, поряд з такими професійно важливими якостями як: висока громадянська активність і соціальна відповідальність, любов до дітей, духовна культура, інтелігентність, тактовність у вирішенні питань, також і педагогічну ерудицію, педагогічне цілепокладання, мислення, інтуїцію, здатність до імпровізації, педагогічний оптимізм і педагогічну рефлексію (Г. Ватаманюк).

Ми поділяємо думки вчених Л. Лук'янової, М. Вовк, С. Соломаха, Ю. Грищенко, які наголошують на необхідності «створення якісного науково-методичного забезпечення проведення практик; налагодження стійкого взаємозв'язку з освітніми закладами; розроблення віртуальних ресурсів з організації практики; використання результатів практик у дослідницькій роботі, у створенні бази даних; структурування змісту практик на міждисциплінарній основі; налагодження ефективного партнерства між керівництвом закладів вищої педагогічної чи фахової передвищої освіти, закладами освіти та іншими стейкхолдерами; доцільності взаємодії з науковими установами в удосконаленні процесу проведення практик на різних рівнях; потребі гідної оплати за керівництво практикою та ін.» [Лук'янова, Вовк, Соломаха, Грищенко].

У контексті нашого дослідження важливим є виокремлення деяких особливостей організації педагогічної практики здобувачів освіти спеціальності А2 Дошкільна освіта у КЗВО

«Луцький педагогічний інститут» Волинської обласної ради. Так, сьогодні практична підготовка майбутніх вихователів реалізується в таких формах: педагогічна практика у групах раннього віку (3-4 семестри); педагогічна практика у групах дошкільного віку (5-7 семестри); практика в літній період (6 семестр) – проходить 5 тижнів (1 тиждень підготовчий і 4 тижні в ЗДО); комплексна педагогічна практика з фаху (8 семестр), яка триває неперервно 6 тижнів [Бубін, Дурманенко, Боярчук] та ін. Під час проходження педагогічної практики студенти традиційно знайомляться зі специфікою організації освітньої діяльності в ЗДО, спостерігають і самостійно проводять заняття, вчаться взаємодіяти з батьками, беруть участь в організації життєдіяльності дитячої групи та ЗДО в цілому; за результатами практики презентують свої доробки тощо.

Нами було проаналізовано звіти проходження практик студентами різних курсів і зроблено деякі узагальнення стосовно найбільш поширених проблем і труднощів (табл. 1).

Отже, серед основних проблем практичної підготовки можна виділити: формалізм у виконанні завдань; розрив між теоретичною та практичною підготовкою; недостатня індивідуалізація наставництва; неготовність студентів до самостійного прийняття педагогічних рішень. Для їх подолання доцільно більш широко застосовувати квазіпрофесійну діяльність на лекціях та практичних заняттях, моделювати педагогічні ситуації, здійснювати поглиблену підготовку до кожного етапу практики, використовувати щоденники самооцінювання, практикувати стимулювання рефлексії через тренінгові заняття тощо.

Практичну підготовку здобувачів освіти бачимо як простір для розвитку інтегративних компетентностей і визначаємо наступні особливості її реалізації.

1. Наступність і ускладнення завдань педагогічної практики: від пасивного спостереження та аналізу до самостійної організації діяльності дітей раннього та дошкільного віку.

2. Інтегративний підхід: практика ґрунтується на інтеграції теоретичних знань з педагогіки, психології, фахових методик дошкільної освіти, вибіркового освітніх компонентів, що сприяє цілісному баченню освітнього процесу.

3. Реальна педагогічна взаємодія з дітьми, вміння бачити їхні потреби, адаптувати освітні ситуації, створювати емоційно позитивну атмосферу, що неможливо досягти лише в аудиторному навчанні.

4. Наставництво як професійний супровід з боку викладачів та вихователів – практиків; без належного зворотнього зв'язку практика формалізується і втрачає своє значення.

5. Рефлексивність. Нами зроблено висновок про те, що у сучасній педагогічній освіті все більше уваги приділяється рефлексивному компоненту професійної підготовки – формуванню здатності здобувача освіти аналізувати власну діяльність, особистісні та професійні помилки, труднощі, досягнення.

У ході дослідження нами встановлено, що одним із важливим моментів в організації педагогічної практики майбутніх вихователів є обов'язкове врахування інноваційних підходів. Так, акцентована увага насамперед на компетентнісну орієнтованість педагогічної практики. Мова йде про орієнтацію практичної підготовки студентів на результат: не просто засвоїти дії, а сформувати здатність

Таблиця 1

Типові проблеми та виклики (за результатами проходження педагогічної практики здобувачами освіти 2–3 курсів)

Проблема	Причина	Шляхи розв'язання
Поверхнева участь у діяльності ЗДО	Формальний підхід до проходження практики	Активне залучення студентів до всіх видів роботи: планування, аналізу, ведення документації
Низький рівень рефлексії	Відсутність систематичного супроводу	Упровадження щоденників рефлексії, наставництва
Розрив між теорією та практикою	Недостатня координація між викладачами і базами практики	Спільне планування завдань практики, взаємозв'язок змісту ОК і практичних дій
Труднощі у взаємодії з дітьми	Недостатній досвід	Імітаційні тренінги, моделювання ситуацій, рольові ігри у ЗВО

діяти в нових умовах. Здобувач освіти не лише механічно виконує те чи інше завдання, а демонструє вміння адаптувати методики, самостійність у прийнятті рішень, здатність до педагогічного аналізу ситуацій, комунікативну та рефлексивну компетентності. Пропонуємо впроваджувати цей підхід через індивідуалізацію завдань та портфоліо студента-практиканта.

Не менш важливим у реалізації практичної підготовки студентів – майбутніх вихователів є інтегративний підхід. В умовах реформи освіти велике значення має інтеграція знань із психолого-педагогічного, фахово методичного й вибіркового освітніх блоків. Це дає змогу майбутньому вихователю бачити освітній процес як цілісність, як систему; розробляти інтегративні заняття; поєднувати ігрову, пізнавальну та соціально-комунікативну діяльність у практиці. Реалізація цього підходу можлива через інтегровані мікропрактики, спільні проекти студентів з різних освітніх компонентів.

Досвід практичної діяльності свідчить про те, що для успішного проходження педагогічної практики майбутніх вихователів важливим є тьюторський (наставницький) супровід. Цю інновацію бачимо у зміні ролі викладача-методиста: з контролера – у фасилітатора, наставника. Це дає змогу формувати довірливу атмосферу між наставником і студентом; розвивати відповідальність за власне навчання; впроваджувати індивідуальні траєкторії практики. Тьюторська підтримка можлива в парах: «викладач – студент» або «вихователь/керівник ЗДО – студент».

У ході підготовки та проходження педагогічної практики здобувачів освіти акцентуємо увагу також на проектно-дослідницькому підході до її організації. Так, у рамках практики здобувач освіти не просто «виконує завдання», а реалізує мініпедагогічні проекти, наприклад: «організація розвивального освітнього простору», «розробка авторської гри», «створення дидактичних матеріалів» та ін.

Важливим під час педагогічної практики є використання цифрових технологій. На нашу думку, цифровізація змінює сам підхід до практики, як-от: ведення електронного щоденника практики; відеозапис занять з подальшим самоаналізом; створення цифрового портфоліо; участь у веб-квестах, освітніх

платформах (наприклад, ClassDojo, Canva for Education, Padlet). Саме це помагає розвивати ІК-компетентність і навички презентації себе як професіонала.

На сучасному етапі дієвими й конструктивними, як з'ясовано, є рефлексивно-аналітичні технології, адже важливою інновацією є акцент на рефлексії як засобі розвитку самосвідомості студента. З цією метою працюємо над створенням щоденників педагогічних роздумів; над запровадженням аналізу відео кейсів; обговорення педагогічних ситуацій у групі (кейс-метод); створенні рефлексивних карт зворотного зв'язку від дітей і колег. На нашу думку, таке створення «дзеркала практики» уможливить удосконалення власної професійної діяльності майбутнього фахівця.

Оскільки провідним видом діяльності у дошкільному віці є ігрова діяльність, то на часі гейміфікація практичного навчання, тобто застосування елементів гри у процесі підготовки до практики та під час її проходження. Мова йде про рольові моделювання («дитина – вихователь», «батьки – педагог»); ігрові тренінги для розвитку емоційного інтелекту; симуляційні вправи з реальними ситуаціями в ЗДО. Саме система таких заходів сприятиме підвищенню мотивації майбутнього вихователя до практичної діяльності в ЗДО.

Сьогодні також вимагає інклюзивно орієнтованих підходів в організації практичної підготовки. Майбутні вихователі навчаються працювати в інклюзивному середовищі, зокрема: співпраця з асистентами дитини; реалізація індивідуальних програм розвитку; застосування універсального дизайну навчання (UDL). Реалізуються ці підходи через спільну практику з фахівцями-дефектологами або участь у майстер-класах на базі інклюзивних ЗДО.

Висновки. Практична підготовка є ключовим компонентом професійного становлення майбутнього вихователя. Вона забезпечує зв'язок теорії з практикою; сприяє формуванню професійних компетентностей; дає можливість усвідомити специфіку роботи з дітьми дошкільного віку; розвиває рефлексивні вміння, необхідні для самоаналізу та професійного зростання.

Визначено, що практична підготовка це не лише етап практичної реалізації теоретичних

знань, а основа професійного зростання, формування педагогічного стилю, розвитку самостійності й відповідальності. Вона має бути цілісною, супроводжуваною та орієнтованою на рефлексивне навчання;

системною та поетапною, орієнтованою на компетентнісний підхід, підтримуваною наставниками, наповненою рефлексією й інтегрованою з теоретичними курсами. Акцентовано увагу на реалізації інноваційних підходів у практичній підготовці майбутніх вихователів, що розши-

рює функціонал практики, підсилює мотивацію та усвідомлення ролі педагога; забезпечує готовність до викликів у діяльності сучасного ЗДО. Успішне впровадження таких підходів потребує переосмислення ролі викладача у ЗВО, гнучких форм взаємодії з базами практики та систематичного зворотнього зв'язку.

Подальшого дослідження потребує розробка інструментарію діагностування стану готовності майбутніх вихователів до практичної діяльності в сучасному ЗДО.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аніщук А. М., Онищук І. А. Культура самовираження як значущий складник особистісного становлення майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах сьогодення. *Науковий вісник КОГПА ім. Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. № 18. 2024. С.24-31. DOI <https://doi.org/10.32782/2410-2075-2024-18.3>
2. Ватаманюк Г.П. Практична підготовка майбутніх вихователів: зміст і шляхи вдосконалення. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2023 (34). С. 200–216. DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2023-34-200-216>.
3. Коновальчук І. І. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти на засадах компетентнісного підходу: теоретичний аналіз. *Науковий вісник Чернівецького університету. Серія : Педагогіка та психологія*. Вип. 764. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2015. С. 65–72. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/29129>.
4. Кривошея Н. Особливості професійної підготовки майбутніх вихователів до співпраці з родиною вихованців (на основі теоретичного аналізу праць сучасних науковців). *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. 2024. (21). С. 54–64. DOI: <https://doi.org/10.31865/2414-9292.21.2024.307969>
5. Лук'янова Л. Б., Вовк М. П., Соломаха С. О., Грищенко Ю. В. Практична підготовка майбутніх педагогів у закладах вищої педагогічної освіти: українські реалії і перспективи: науково-аналітична доповідь; за науковою редакцією Н. Г. Ничкало / Нац. акад. пед. наук України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Київ – Чернівці: Букрек, 2023. 80 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/735301/1/%D0%9D%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0_%D0%B4%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D1%8C.pdf
6. Машовець М., Голога Н., Карнаухова А. Сучасна модель практичної підготовки майбутніх педагогів. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка Pedagogical Education: Theory and Practice. Psychology. Pedagogy*. Збірник наукових праць. № 34 (2). 2020. С. 21-25. DOI: 10.28925/2311-2409.2020.34.3
7. Педагогічна освіта і професійна підготовка в сучасному соціокультурному середовищі: монографія / Товканець Г.В. та колектив авторів / За заг.ред. Товканець Г.В. Мукачево: Редакційно-видавничий центр МДУ, 2018. 302 с.
8. Практична підготовка здобувачів освіти спеціальності 012 дошкільна освіта: організація, досвід, рекомендації : посібник / Уклад.: С. І. Боярчук, А. О. Бубін, Є. А. Дурманенко, М. І. Замелюк, С. О. Міліщук, А. М. Циплюк. Луцьк : Вежа-Друк, 2024. 268 с.
9. Чернявська М. В. Практична підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах дистанційного навчання. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2022. № 81. С. 305-306. DOI <https://doi.org/10.32782/1992-5786.2023.91.28>
10. Ярославцева М.І., Пехарева С.В. Методи і форми підготовки майбутніх вихователів дітей дошкільного віку до професійної самореалізації. Збірник наукових праць. *Педагогічні науки*. Випуск LXXXVII. 2019. С. 176-178.
11. Ferencová, J. (2025). Development of Teacher's Professional Competence through Action Research as a Form of Professional Development, *Acta Paedagogica Vilnensia*, 53, pp. 128–143. doi:10.15388/ActPaed.2024.53.9.

REFERENCES

1. Anischuk, A. M., Onyshchuk, I. (2024). Kultura samovyrazhennia yak znachushchyi skladnyk osobystisnoho stanovlennia maibutnix vykhovateliv zakladiv doshkilnoi osvity v umovakh sohodennia [The culture of self-expression as a significant component of the personal development of future preschool educators in modern conditions]. *Naukovyi visnyk KOHPA im. Tarasa Shevchenka. Pedagogichni nauky – Scientific Bulletin of KOGPA named after Taras Shevchenko. Pedagogical Sciences*, 18, 24–31. DOI <https://doi.org/10.32782/2410-2075-2024-18.3> [in Ukrainian].
2. Vatamaniuk, H.P. (2023). Praktychna pidhotovka maibutnix vykhovateliv: zmist i shliakhy vdoskonalennia [Practical training of future educators: content and ways of improvement]. *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka –*

Pedagogical Education: Theory and Practice, 34, 200-216. DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2023-34-200-216>. [in Ukrainian].

3. Konovalchuk, I. I. (2015). Pidhotovka maibutnikh fakhivtsiv doshkilnoi osvity na zasadakh kompetentnisnoho pidkhotu: teoretychnyi analiz [Training of future preschool education specialists on the basis of competence approach: theoretical analysis]. *Naukovyi visnyk Chernivets'koho universytetu. Seriya: Pedagogika ta psykholohiia – Scientific Bulletin of Chernivtsi University. Series: Pedagogy and Psychology*, issue 764, 65–72. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/29129>. [in Ukrainian].

4. Kryvosheia, N. (2024). Osoblyvosti profesiinoi pidhotovky maibutnikh vykhovateliv do spivpratsi z rodynoiu vykhovantsiv (na osnovi teoretychnoho analizu prats suchasnykh naukovtsiv) [Features of professional training of future educators for cooperation with the family of pupils (based on theoretical analysis of modern scholars' works)]. *Profesionalizm pedahoha: teoretychni y metodychni aspekty – Professionalism of the Teacher: Theoretical and Methodical Aspects*, 21, 54–64. DOI: <https://doi.org/10.31865/2414-9292.21.2024.307969>. [in Ukrainian].

5. Lukianova, L.B., Vovk, M.P., Solomakha, S.O., & Hryshchenko, Yu.V. (2023). Praktychna pidhotovka maibutnikh pedahohiv u zakladakh vyshchoi pedahohichnoi osvity: ukraïnski realii i perspektyvy: naukovy-analitychna dopovid [Practical training of future teachers in higher pedagogical education institutions: Ukrainian realities and prospects: scientific-analytical report]. Kyiv–Chernivtsi: Bukrek URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/735301/1/%D0%9D%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0_%D0%B4%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D1%8C.pdf. [in Ukrainian].

6. Mashovets, M., Holota, N., & Karnaukhova, A. (2020). Suchasna model praktychnoi pidhotovky maibutnikh pedahohiv [Modern model of practical training of future teachers]. *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka. Psykholohiia. Pedagogika – Pedagogical Education: Theory and Practice. Psychology. Pedagogy*, 34(2), 21–25. DOI: 10.28925/2311-2409.2020.34.3 [in Ukrainian].

7. Tovkanets, H.V. (Ed.). (2018). *Pedahohichna osvita i profesiina pidhotovka v suchasnomu sotsiokulturnomu seredovyshchi: monohrafiia* [Pedagogical education and professional training in the modern socio-cultural environment: monograph]. Mukachevo: Redaktsiino-vydavnychiy tsentr MDU, 302 p. [in Ukrainian].

8. Boiarchuk, S.I., Bubín, A.O., Durmanenko, Ye.A., Zameliuk, M.I., Milishchuk, S.O., & Tsypliuk, A.M. (2024). Praktychna pidhotovka zdobuvachiv osvity spetsialnosti 012 Doshkilna osvita: orhanizatsiia, dosvid, rekomendatsii: posibnyk [Practical training of students of specialty 012 Preschool Education: organization, experience, recommendations: manual]. Lutsk: Vezha-Druk [in Ukrainian].

9. Cherniavska, M.V. (2022). Praktychna pidhotovka maibutnikh vykhovateliv zakladiv doshkilnoi osvity v umovakh dystantsiinoho navchannia [Practical training of future preschool teachers in the conditions of distance learning]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii I zahalnoosvitnii shkolakh – Pedagogy of Creative Personality Formation in Higher and Secondary Schools*, 81, 305–306. DOI <https://doi.org/10.32782/1992-5786.2023.91.28> [in Ukrainian].

10. Yaroslavtseva, M.I., & Piekhariyeva, S.V. (2019). Metody i formy pidhotovky maibutnikh vykhovateliv ditei doshkilnogo viku do profesiinoi samorealizatsii [Methods and forms of training future preschool teachers for professional self-realization]. *Zbirnyk naukovykh prats. Pedahohichni nauky – Collection of Scientific Works. Pedagogical Sciences*, issue LXXVII, 176–178 [in Ukrainian].

11. Ferencová, J. Development of Teacher's Professional Competence through Action Research as a Form of Professional Development, *Acta Paedagogica Vilnensia*, 2025. 53, pp. 128–143. doi:10.15388/ActPaed.2024.53.9.

A. O. BUBIN

PhD in Pedagogical Sciences,

Lecturer at the Department of Theory and Methods of Preschool Education,

Municipal Institution of Higher Education “Lutsk Pedagogical Institute” of the Volyn Regional Council,

Lutsk, Ukraine

E-mail: abubin@lpc.ukr.education

<http://orcid.org/0000-0002-7670-1263>

S. I. BOYARCHUK

Lecturer at the Department of Theory and Methods of Preschool Education,

Municipal Institution of Higher Education “Lutsk Pedagogical Institute” of the Volyn Regional Council,

Lutsk, Ukraine

E-mail: sboyarchuk@lpc.ukr.education

<https://orcid.org/0000-0001-9109-8207>

YE. A. DURMANENKO

PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor,

Associate Professor at the Department of Theory and Methods of Preschool Education,

*Municipal Institution of Higher Education “Lutsk Pedagogical Institute” of the Volyn Regional Council,
Lutsk, Ukraine*

E-mail: ariewg60@gmail.com

http://orcid.org/0000-0003-1993-5028

M. TSYPLIUK

PhD in Pedagogical Sciences,

Lecturer at the Department of Theory and Methods of Preschool Education,

*Municipal Institution of Higher Education “Lutsk Pedagogical Institute” of the Volyn Regional Council,
Lutsk, Ukraine*

E-mail: atsyplyuk@lpc.ukr.education

https://orcid.org/0000-0002-1307-8005

**PEDAGOGICAL PRACTICE IN THE SYSTEM OF FORMING PROFESSIONAL
READINESS OF FUTURE EDUCATORS**

Practical training of future pedagogical professionals is not only a stage for assessing the knowledge acquired in higher education institutions, but also a favorable environment for the development of pedagogical professional competence of a modern preschool teacher. Hence, the relevance of exploring the content, forms, and methods of organizing pedagogical practice in the specialty Preschool Education is evident.

The purpose of the article is to clarify the content of practical training of students majoring in Preschool Education and to identify and analyze the specific features of organizing pedagogical practice at the Municipal Institution of Higher Education “Lutsk Pedagogical Institute” of the Volyn Regional Council. Practical training of future specialists is considered as a systemically organized process aimed at implementing knowledge, skills, values, and professional guidelines in real conditions of preschool educational institutions. The article analyzes the structure, content, and challenges of practice implementation and reveals its role in shaping the professional readiness of students majoring in Preschool Education.

The study highlights the peculiarities of practical training of future preschool teachers in the context of contemporary challenges, the requirements of the New Ukrainian School, and the competency-based approach. Emphasis is placed on the continuity and increasing complexity of pedagogical practice tasks, the integrative approach, real pedagogical interaction with children, mentoring as professional support, and reflexivity.

Further research is required to develop tools for diagnosing the readiness of future educators for practical activity in modern preschool institutions.

Key words: professional training, pedagogical practice, competence, preschool institution, educator, integration, reflection.

Дата першого надходження статті до видання: 22.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 27.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.05.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

